

Budżet i Fundusze z Unii Europejskiej

A. Budżet UE

Budżet ogólny UE sporządzany jest w euro i uchwalany na okres roku kalendarzowego. Począwszy od 1988 r. budżety roczne ustalane są z uwzględnieniem średnioterminowych ram finansowych, które określają roczne pułapy wydatków. W 1999 r., w ramach negocjacji zwanych "Agendą 2000", przyjęto perspektywę finansową na lata 2000-2006, zaś w maju 2006 r. ostatecznie zatwierdzono "budżet" UE na lata 2007-2013 na poziomie 1,05 proc. dochodu narodowego brutto Wspólnoty.

Komisja Europejska przedstawia wstępny projekt budżetu na następny rok pod koniec kwietnia lub na początku maja. Budżet jest publikowany w lutym roku, którego dotyczy.

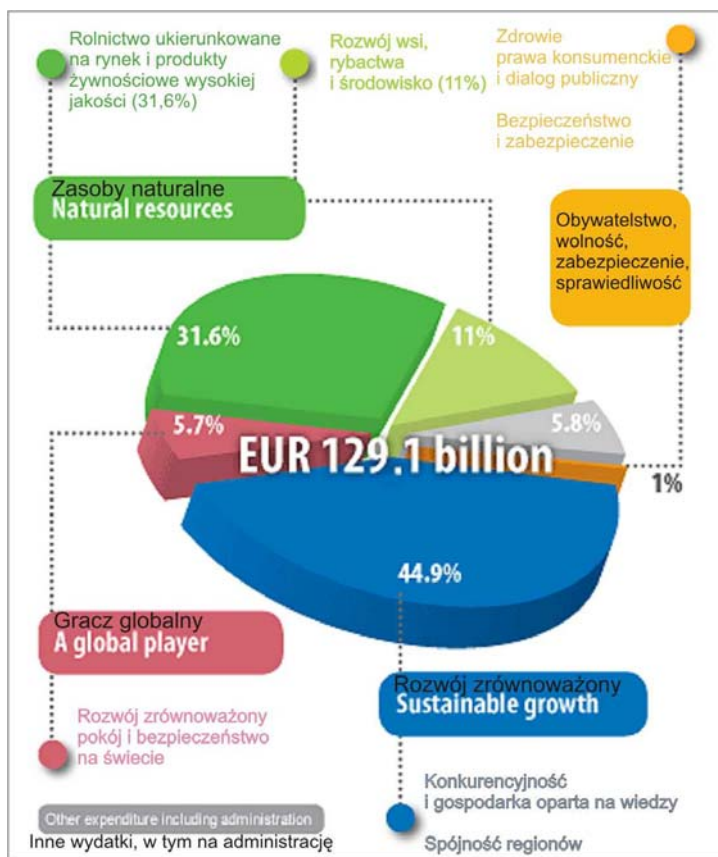
Przyjęty na 2008r. budżet UE będzie wynosił 129,1 mld Euro. Jego podział na poszczególne zadania przedstawiono na rys. 1. Jak wynika z rys.1 największy udział w budżecie na poziomie 44,9% stanowią środki przeznaczone na politykę wzrostu i zatrudnienia, nieco mniejszy na pomoc bezpośrednią i wydatki związane z rynkiem.

Źródła środków budżetowych UE?

UE nie pobiera podatków, w związku z czym podstawowe wpływy pochodzą z **zasobów własnych**, które każde z państw członkowskich oddaje do dyspozycji. Maksymalny wkład państw członkowskich do budżetu UE nie może przekraczać 1,24% łącznego dochodu narodowego brutto krajów UE.

Środki własne są to kwoty przekazywane na rzecz Wspólnoty przez państwa członkowskie. Zaliczają się do nich:

- cła na artykuły przemysłowe pobierane w imporcie z państw trzecich na podstawie Wspólnej Taryfy Celnej (TARIC) w ramach realizowanej Wspólnej Polityki Handlowej;
- cła na artykuły rolne pobierane w związku z importem produktów rolnych z krajów trzecich (na mocy Porozumienia o rolnictwie zawartego podczas Rundy Urugwajskiej Układu Ogól-

Rys.1. Budżet UE na rok 2008 i jego podział

nego w sprawie Ceł i Handlu (GATT) zastąpiły one w 1995 r. opłaty wyrównawcze) oraz opłaty rolne (gł. Opłaty cukrowe) wnoszone przez producentów i przetwórców rolnych;

- dochody z tytułu podatku VAT;
- wpływy związane z udziałem każdego państwa członkowskiego w dochodzie narodowym brutto (DNB) UE, w wysokości niezbędnej do zrównoważenia budżetu (tzw. czwarte źródło).

Dwa pierwsze źródła noszą nazwę tradycyjnych (Traditional Own Resources – TOR). Są one pobierane w ramach wspólnotowych polityk oraz zostały przewidziane „oryginalną” decyzją Rady w sprawie środków własnych z 1970 r.

B. Fundusze strukturalne i fundusze spójności

Fundusze Strukturalne są podstawowymi instrumentami polityki strukturalnej i regionalnej Unii Europejskiej. Celem funkcjonowania tych funduszy jest wspieranie przekształceń i modernizacja krajów członkowskich. Środki pomocowe z funduszy strukturalnych kierowane są do tych sektorów gospodarki, które bez dodatkowej pomocy ze wspólnego budżetu Unii nie miałyby szansy osiągnąć średniego poziomu ekonomicznego Wspólnoty.

Zgodnie z ustaleniami szczytu UE w Berlinie w 1999 roku, pomoc z Funduszy Strukturalnych przysługuje tym regionom Unii, których wskaźnik PKB na mieszkańca wynosi mniej niż 75% średniej unijnej. Górny limit pomocy, jaką może uzyskać dany kraj, wynosi 4% PKB tego kraju. O faktycznej wysokości przyznanej pomocy finansowej decyduje Rada Europejska będąca organem przedstawicielskim wszystkich krajów członkowskich.

Cele funduszy strukturalnych:

- **Cel 1:** promowanie rozwoju i dostosowania strukturalnego regionów opóźnionych w rozwoju;
- **Cel 2:** wspieranie przebudowy gospodarczej i społecznej obszarów stających w obliczu trudności strukturalnych (przekształcenia strukturalne terenów silnie uzależnionych od upadających gałęzi przemysłu);
- **Cel 3:** wspieranie, adaptacja i modernizacja polityki oraz systemów edukacyjnych, szkoleniowych i zatrudnienia.

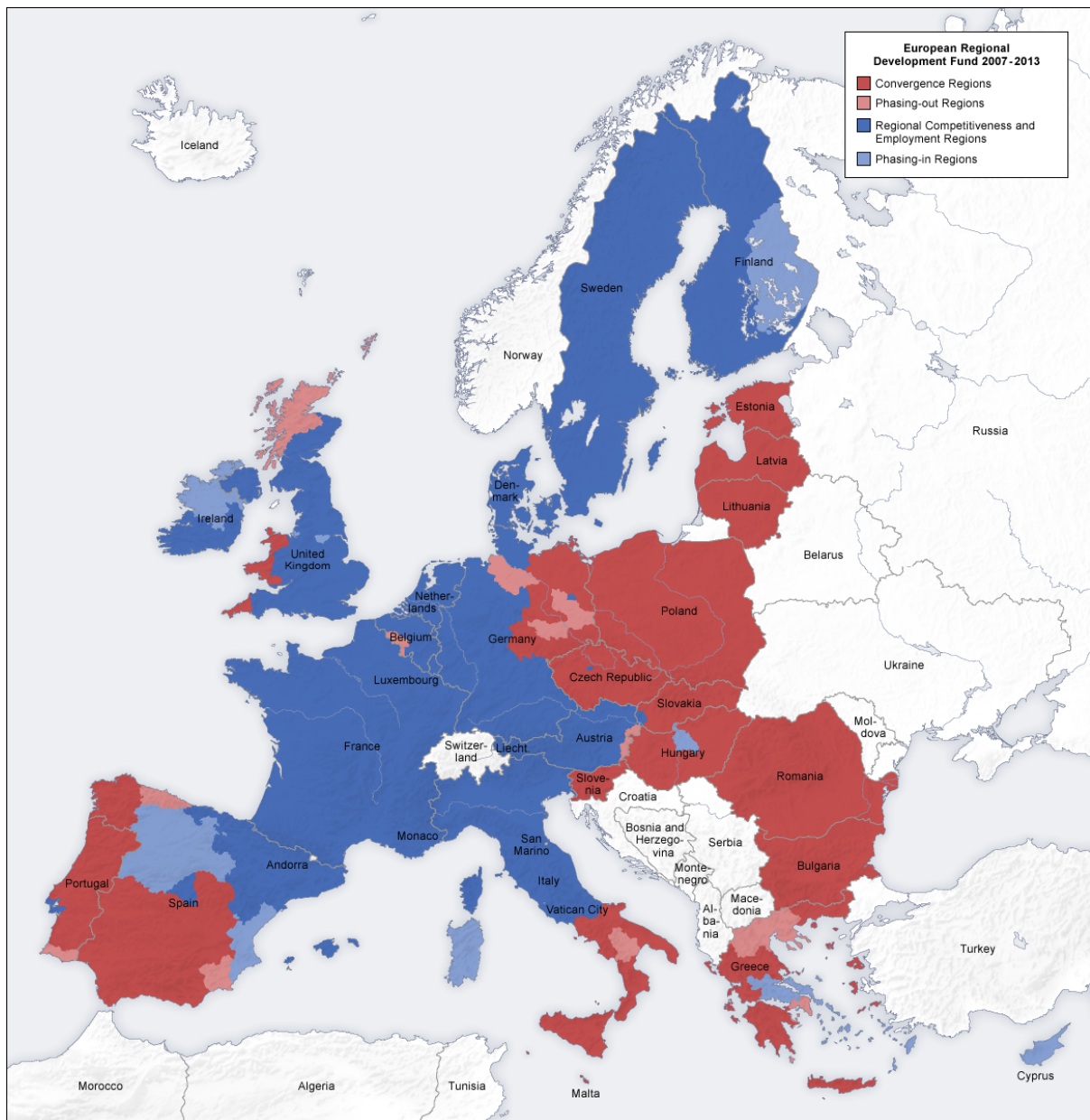
W skład funduszy strukturalnych wchodzi:

1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR, ang.: ERDF)

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF - European Regional Development Fund) powstał w 1975 roku jako reakcja na coraz głębsze rozbieżności w rozwoju regionów (spowodowane kryzysem gospodarczym i przystąpieniem do UE Wielkiej Brytanii i Irlandii). Jego głównym zadaniem jest niwelowanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionalnego krajów należących do UE.

Z tego funduszu mogą być współfinansowane następujące przedsięwzięcia:

- inwestycje tworzące nowe lub zachowujące aktualne miejsca pracy poprzez:
 - podwyższenie ogólnej atrakcyjności regionów,
 - bezpośrednie wsparcie finansowe planów małych i średnich przedsiębiorstw,
 - badania naukowe i rozwój nowych technologii mających wpływ na wzrost potencjału rozwojowego regionów.

Rys. 2. Kraje objęte Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013 (kolor czerwony)

- rozwój infrastruktury, która służy rozwojowi regionów, o ile prowadzi do powstania nowych miejsc pracy lub do zwiększenia zróżnicowania lokalnej gospodarki;

- inwestycje w infrastrukturę, z uwzględnieniem tworzenia sieci transeuropejskich dla Regionów objętych celem nr 1;
- wspieranie lokalnych inicjatyw modernizacyjnych służących pogłębianiu integracji miejscowych społeczności, szerzeniu i ugruntowaniu wiedzy przydatnej w życiu społecznym i gospodarczym;
- inwestycje w edukację i opiekę zdrowotną w regionach objętych celem nr 1;
- rozwój potencjału lokalnego: małych i średnich przedsiębiorstw;
- działalność badawczo-rozwojowa;
- inwestycje związane z ochroną środowiska;

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, wspierając wybrane regiony, współfinansuje realizację celów nr 1 i 2 Polityki Strukturalnej UE. Są to: rozwój i dostosowania strukturalne regionów opóźnionych w rozwoju oraz przekształcenia strukturalne terenów silnie uzależnionych od upadających gałęzi przemysłu.

2. Europejski Fundusz Społeczny (EFS, ang.: ESF) – działa od 1960r. EFS współfinansuje działania Unii związane z polityką zatrudnienia i programami rozwoju zasobów ludzkich. Pomoc koncentrowana jest na najbiedniejszych regionach, w których niedostateczne wykształcenie oraz trudności w jego uzyskaniu są przyczyną degradacji ekonomicznej i społecznej. Fundusz wspiera inicjatywy przeciwdziałające bezrobociu, wpływające na wzrost przedsiębiorczości i zatrudnienia oraz kształtujące potencjał kadrowy lokalnych społeczności. Założenia Funduszu szczególną troską obejmują równouprawnienie kobiet i problemy marginalizacji społecznej.

EFS zapewnia granty na koszty bieżące. W przeciwieństwie do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF) nie zapewnia grantów kapitałowych na infrastrukturę. Jeśli istnieje potrzeba budowy ośrodka kształcenia zawodowego grant na ten cel może zapewnić EFRR, a koszty bieżące pokryje EFS. Ogólnym celem programu jest zwiększenie zatrudnienia, zwłaszcza poprzez finansowanie kształcenia zawodowego. Priorytet w latach 2007-2013 ma wspieranie Strategii Lizbońskiej, czyli działania prowadzące do wzmocnienia wzrostu gospodarczego w regionie działania. Budżet programu EFS na ten okres stanowi około 1/3 budżetu UE. W strumieniu finansowania tego programu znajduje się jednak silny element odnoszący się do środowiska i różnorodności biologicznej (biodiversity).

3. Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOIGR ang. skrót EAGGF) Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej dzieli się na dwie sekcje: Orientacji i Gwarancji. Sekcja Gwarancji obejmuje zagadnienia realizacji Wspólnej Polityki Rolnej i nie jest traktowana jako fundusz strukturalny. Sekcja Orientacji wspiera procesy przekształcania rolnictwa i udziela pomocy w rozwoju obszarom wiejskim. Kwalifikowane działania objęte pomocą Funduszu Orientacji mogą obejmować m.in. następujące działania:

- poprawa funkcjonowania gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw przetwórczych;
- pobudzenie produkcji żywnościowej i dywersyfikowanie aktywności gospodarczej wsi;
- ogólne polepszenie warunków pracy na terenach wiejskich;
- tworzenie nowych miejsc pracy.

4. Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa (FIOR ang.: FIGF)

Głównym zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji rybołówstwa państw członkowskich, co obejmuje m.in. poprawę infrastruktury portów rybackich oraz unowocześnienie floty rybackiej, metod połowu i przetwórstwa ryb. Pomoc FIOR ukierunkowana jest także na promocję produktów rybnych na rynku oraz na racjonalną gospodarkę zasobami połowowymi.

5. Fundusz Spójności. Fundusz spójności został ustanowiony w 1994r. w celu zmniejszenia różnic w rozwoju gospodarczo-społecznym krajów i regionów UE. Różnice w poziomie ekonomicznym pojawiły się wraz z przyjmowaniem do UE kolejnych krajów członkowskich, których wyniki odbiegały od państw najbardziej rozwiniętych. Fundusz spójności miał dostarczyć wsparcia finansowego na realizację dużych inwestycji związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury transportowej i ochrony środowiska.

Fundusz spójności jest instrumentem polityki strukturalnej UE lecz nie zalicza się do funduszy strukturalnych. Pomoc funduszu spójności ma zasięg krajowy (a nawet ogólnounijny w dziedzinie transportu, w tym telekomunikacji, i ochrony środowiska), a nie regionalny jak w przypadku funduszy strukturalnych. Celem nadrzędnym funduszu jest wzmacnianie spójności społecznej i gospodarczej UE poprzez finansowanie dużych projektów tworzących spójną całość w zakresie ochrony środowiska i infrastruktury transportowej. Pomoc UE dla sektora środowiska i sektora transportu odzwierciedla filozofię trwałego i zrównoważonego rozwoju. Polega ona na zwiększeniu produktywności i konkurencyjności gospodarki, głównie poprzez rozwój infrastruktury transportowej, ale nie kosztem środowiska i jego zasobów, czyli nie kosztem przyszłych pokoleń.

Fundusz społeczny współfinansuje przede wszystkim projekty służące rozwojowi infrastruktury publicznej. Pomiędzy projektami z zakresu środowiska i infrastruktury transportowej musi być zachowana równowaga podziału funduszy, która została ustanowiona na poziomie 50% dla każdego sektora.

Przy alokacji środków z tego funduszu dla danego kraju brana jest pod uwagę liczba ludności, PNB na mieszkańca, powierzchnia kraju oraz inne czynniki społeczno-ekonomiczne jak deficyt w obszarze infrastruktury transportowej w kraju odbiorcy wsparcia. Pomoc z funduszu spójności, wraz z transferami z funduszy strukturalnych, nie powinna przekraczać 4% PKB kraju beneficjenta.

Do skorzystania z tego funduszu w latach 2007-2013 uprawnione są wszystkie nowe państwa członkowskie (12) plus Grecja, Hiszpania i Portugalia. Pomoc można zawiesić decyzją Rady (większością kwalifikowaną) jeśli kraj wykazuje nadmierny deficyt publiczny i nie rozwiązał tej sytuacji lub gdy nie podjął odpowiednich działań aby to uczynić.

Pomocą Funduszu Spójności objęte są całe kraje, w których poziom PNB na głowę jednego mieszkańca jest niższy niż 90% średniej unijnej. Budżet Funduszu Spójności na lata 2000-2006 wynosił 18 mld euro.

6. LIFE - specjalizowany fundusz pomocowy UE wspierający politykę ochrony środowiska wspólnoty. (utworzony w 1992r)

7. **e-CONTENT** - fundusz pomocowy ukierunkowany na rozwój nowych technologii. Wspiera inicjatywy rynkowe skierowane na tworzenie, wykorzystywanie i dystrybucję treści cyfrowych (e-content) w internecie oraz promujące różnorodność językową i kulturową.

8. Programy Ramowy - Siódmy Program Ramowy Unii Europejskiej Badań, Rozwoju Technologicznego oraz Prezentacji wspomagający Tworzenie Europejskiego Obszaru Badawczego oraz Innowacji

Celem programów ramowych jest współfinansowanie przez Komisję Europejską oraz grupę instytucji zwaną konsorcjum prac badawczych, prezentacja osiągniętych rezultatów oraz działań im towarzyszących na poziomie europejskim.

W roku 2000 wprowadzono dwa dalsze programy: ISPA (Instrument ds. polityki strukturalnej dla krajów przedakcesyjnych – Instrument for Structural Policies for Pre-Accession) dla transportu i środowiska i SAPARD dla rolnictwa. Istniejące poprzednio instrumenty przedakcesyjne jak: PHARE, ISPA, SAPARD, instrumenty przedakcesyjne dla Turcji, a także CARDS (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation) zostały zastąpione zintegrowanym instrumentem przedakcesyjnym IPA.

9. Zintegrowany instrument przedakcesyjny IPA koncentruje się na współpracy transgranicznej pomiędzy obecnymi członkami UE i krajami kandydackimi. IPA udziela racjonalnej pomocy krajom aspirującym do wstąpienia do UE w latach 2007-2013. Celem IPA jest zatem wzmocnienie sprawności i spójności za pomocą pojedynczego instrumentu

Kraje korzystające z pomocy są podzielone na dwie grupy. Pierwszą stanowią *kraje kandydackie* w procesie akcesyjnym, a drugą – *potencjalne kraje kandydackie* w procesie stabilizacyjnym i stowarzyszeniowym.

- kraje kandydackie: Republika byłej Jugosławii Macedonia, Chorwacja i Turcja;
- potencjalne kraje kandydackie: Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Serbia, w tym Kosovo zgodnie z definicją Rezolucji 1244 Rady Bezpieczeństwa ONZ.

10. Programy finansowe w dziedzinie: edukacji, Edukacji przez całe życie (LLL) oraz Młodzież i kultura

- Obywatele dla Europy;
- Kultura (2007 -2013);
- Media 2007 ;
- Edukacja przez całe życie (Lifelong learning -LLL).

a) Zintegrowany program na rzecz uczenia się przez całe życie (LLP)

Zasadnicze cele programu:

- rozwój jakości LLL, promocja innowacji i wymiaru europejskiego w edukacji,
- poprawa jakości, atrakcyjności i dostępności LLL,
- wzmocnienie zdolności LLL do poprawy spójności społecznej, aktywności obywatelskiej, dialogu międzykulturowego, równouprawnienia płci i rozwoju osobowego,
- promowanie kreatywności, konkurencyjności, zdolności do zatrudnienia i ducha przedsiębiorczości,
- zachęcanie do udziału w LLL osób upośledzonych (osób o specjalnych potrzebach),
- promocja nauki języków i różnorodności językowej,
- wzmocnienie roli LLL w kreowaniu poczucia obywatelstwa europejskiego, w walce z nietolerancją i w respektowaniu innych ludzi i kultur,
- wspieranie treści innowacyjnych opartych na ICT, usług i pedagogiki,
- promowanie zapewnienia jakości we wszystkich sektorach edukacyjnych i szkoleniowych,
- zachęcanie do jak najlepszego wykorzystania wyników; produktów innowacyjnych i procesów,
- zachęcanie do wymiany dobrych praktyk.

Program jest realizowany od 1 stycznia 2007 i będzie realizowany do 31 grudnia 2013 bazując na czterech podprogramach sektorowych:

- *Comenius* (adresowanym do uczniów i nauczycieli w edukacji przedszkolnej i szkolnej do poziomu średniego i do instytucji prowadzących tę edukację) -13% budżetu;
- *Erasmus* (adresowanym dla uczniów i nauczycieli kształcenia wyższego i zawodowego na poziomie wyższym i do instytucji realizujących takie kształcenie) – 40% budżetu; Dla studentów w mobilności za granicą średnie wsparcie 200 Euro/miesiąc.
- *Leonardo da Vinci* (adresowanym do uczniów i nauczycieli na każdym poziomie kształcenia zawodowego, poza wyższym i do instytucji) – 25% budżetu;
- *Gruntvig* (adresowanym do uczniów i nauczycieli kształcących w formach dla dorosłych i do instytucji prowadzących lub wspierających takie formy kształcenia) 4% budżetu;

oraz:

- Podprogramie Międzysektorowym (horyzontalnym) (*The Transversal sub-programme*), który zawiera główne cztery rodzaje aktywności:
 - współpraca w zakresie LLL między krajami wspólnoty,
 - promocja nauki języków,
 - rozwój technik nauczania w oparciu o ICT,
 - upowszechnianie rezultatów innych programów i wymiana dobrych praktyk;
- Programie *Jean Monnet*, którego zasadniczym celem jest integracja społeczna (zwłaszcza w kontekście migracyjnym) i wspieranie instytucji działających w obszarze edukacji na terenie Europy. Program zawiera 3 kluczowe działania – Akcja *Jean Monnet*; instytucje europejskie; stowarzyszenia europejskie.

Zintegrowany Program LLL jest adresowany do uczniów, studentów, nauczycieli, instytucji szkoleniowych, przedsiębiorstw, [partnerów społecznych](#), stowarzyszeń, ośrodków naukowo-badawczych ale także do „osób na rynku pracy” (*„people in the labour market”*).

Program Zintegrowany będzie wspierał:

- mobilność ludzi w zakresie LLL w Europie,
- partnerstwa w zakresie LLL (chodzi o projekty realizowane w relacjach współpracy partnerskiej),
- analizy, obserwacje, badania w zakresie LLL (także statystyki i wskaźniki),
- pomoc techniczną – pokrywanie kosztów operacyjnych i administracyjnych ponoszonych w ramach Zintegrowanego Programu,
- wspieranie przejrzystości i uznawania kwalifikacji,
- opracowywanie i poprawa materiałów,
- wspieranie zapewnienia jakości.

Na cele Programu przewiduje się kwotę 13,620 milionów euro. Zobowiązuje się państwa członkowskie do przedstawienia Komisji Europejskiej raportów z implementacji Zintegrowanego Programu - do 30 czerwca 2010 i do 30 czerwca 2015 r. Ponadto Komisja będzie aranżowała regularne, niezależne zewnętrzne ewaluacje realizacji Programu.

Działania te są realizowane zarówno w wyniku składania wniosków, w drodze konkursu lub bezpośrednio przez Komisję

Program jest otwarty dla:

- uczniów, studentów, trenerów, i uczniów dorosłych,
- nauczycieli, trenerów i innych pracowników zaangażowanych w dowolny aspekt LLL,
- instytucji i organizacji zapewniających możliwości uczenia się,
- osób i ciał odpowiedzialnych za systemy i politykę dotyczącą wszelkich aspektów LLL na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- przedsiębiorstw, partnerów społecznych, w tym organizacji i izb handlowych i przemysłowych,
- ciał zapewniających ukierunkowanie i doradztwo w dowolnym aspekcie LLL,
- stowarzyszeń działających w dziedzinie LLL, w tym stowarzyszeń studentów, trenerów, rodziców i uczniów dorosłych,
- ośrodków badawczych,
- [organizacji pozarządowych](#).

Programy krajów członkowskich realizowane na podstawie grantów z UE są współfinansowane przez kraje korzystające i wspólnie zarządzane przez Komisję i zainteresowane kraje. Kraje członkowskie przygotowują Krajowe Ramy Strategiczne Odniesienia. Takie ramy zostały opracowane przez Rząd RP w 2006r., które zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską. Kraje członkowskie opracowują, wraz z Komisją Europejską, Programy Operacyjne. [Zgodnie z zasadą partnerstwa zawartą w art. 5 rozporządzenia dotyczącego ESF istnieje obowiązek nałożony na kraje członkowskie włączenia partnerów społecznych w przygotowanie, implementację i monitorowanie programów. Komisja to weryfikuje! Dostęp do programu mają przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni, w tym organizacje związkowe oraz izby handlu i przemysłu oraz organizacje pozarządowe;](#)

Celem programu edukacja przez całe życie jest pomoc ze strony UE w realizacji celu stania się społeczeństwem opartym na zaawansowanej wiedzy i tworzenie w ten sposób większej liczby lepszych miejsc pracy. Ponadto nowy program wspiera Deklarację Bolońską, dążąc do stworzenia Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego do 2010r., a także Deklarację Barcelońską, która zmierza do uczynienia systemów edukacyjnych UE i szkolenia światowym punktem odniesienia,

Całkowity budżet programu to **6.97mld euro**. Zgodnie decyzją Komisja jest odpowiedzialna za efektywne i skuteczne wykorzystanie programu LLP. Od państw członkowskich natomiast oczekuje się ustanowienia agencji krajowych, odpowiedzialnych za koordynację i zarządzanie wprowadzeniem programu w życie.

"Obywatele dla Europy" (*Citizens for Europe*);

Jest on jednym z programów nowej generacji, które będą realizowane w okresie 2007 - 2013 (przewidywany koszt wyniesie 235mln EUR). Sprawami tymi w kraju zajmuje się Departament Strategii Kultury i Spraw Europejskich Ministerstwa Kultury. Celem programu jest kontynuacja i innowacja obecnych przedsięwzięć na rzecz wspierania zaangażowania obywateli w życie publiczne i integrację europejską. Inicjatywa ma przyczyniać się do poprawy wzajemnego zrozumienia między Europejczykami oraz rozwoju dialogu międzykulturowego. Za działania, które powinny być realizowane w ramach programu uznano:

Działanie 1: Aktywni obywatele dla Europy (40% budżetu)

- Miasta partnerskie.
- Projekty obywatelskie i środki wsparcia.

Działanie 2: Aktywne społeczeństwo obywatelskie w Europie (30% budżetu)

- Strukturalne wsparcie dla organizacji badających europejską politykę publiczną (think tanks).
- Strukturalne wsparcie dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego na poziomie europejskim.
- Wsparcie dla projektów inicjowanych przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Działanie 3: Razem dla Europy (15% budżetu)

- Wydarzenia medialne.
- Badania.
- Narzędzia informacji i rozpowszechniania debat i refleksji związanych z obywatelstwem europejskim.

Program, stawiając obywatela w centrum, skierowany jest do wszystkich zainteresowanych stron promujących ideę społeczeństwa europejskiego, przede wszystkim do organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, **związków zawodowych**, społeczności lokalnych oraz instytutów badających europejską politykę publiczną (think tanks). Organizacje te, działające w całej Europie i

reprezentujące różne grupy, mogą udzielić głosu obywatelom i realizować ponadnarodowe i międzysektorowe działania, wspierając wspólną refleksję nad obywatelstwem Unii Europejskiej.

Program KULTURA (2007-2013)

Działania Unii Europejskiej, mające na celu wspieranie współpracy kulturalnej państw członkowskich, są kontynuowane od 1 stycznia 2007 roku poprzez nowy program Kultura 2007 (2007-2013). Jest to aktualnie główny program wspólnotowy skierowany bezpośrednio do instytucji kulturalnych w Europie o budżecie 400 mln euro..

Ogólnym celem Programu jest wzmocnienie przestrzeni kulturowej wspólnej dla Europejczyków, opartej na wspólnym dziedzictwie kulturowym oraz rozwój współpracy pomiędzy twórcami, uczestnikami życia kulturalnego oraz instytucjami kulturalnymi krajów uczestniczących w programie.

Program nastawiony jest na trzy szczegółowe priorytety:

- wspieranie ponadnarodowej mobilności osób działających w sektorze kultury;
 - wspieranie ponadnarodowego obiegu dzieł oraz wyrobów artystycznych i kulturalnych
 - wspieranie dialogu między kulturami
-

Program MEDIA 2007

W ramach programu MEDIA 2007 europejski przemysł filmowy otrzyma w ciągu najbliższych siedmiu lat wsparcie w wysokości 755 mln EUR. Około 65% całkowitego budżetu zostanie przeznaczony na promocję europejskich filmów w Europie i poza jej granicami.

Program ma poprawić widoczność różnorodnej kultury europejskiej na arenie światowej i przyczynić się do poprawy konkurencyjności europejskiego przemysłu audiowizualnego. MEDIA 2007 ułatwi europejskiemu przemysłowi filmowemu dostęp do finansowania, co pomoże zwłaszcza małym firmom. Program ma również zwiększyć zakres stosowania technologii cyfrowych, poprzez szkolenie profesjonalistów, modernizację kin i tworzenie nowych kanałów dystrybucji.

Nowy program koncentruje się na przed- i poprodukcyjnej fazie tworzenia filmu, jednak nie wspiera bezpośrednio samego procesu produkcji. Budżet podzielony jest na pięć podstawowych obszarów: dystrybucję (55%), rozwój (20%), promocję (9%), szkolenia (7%), działania horyzontalne oraz projekty pilotażowe (9%).

W ramach programu MEDIA, ustanowionego w 1991 r. , udzielono wsparcia tysiącom europejskich filmów w całej Europie, takim jak między innymi *Smak życia*, *Goodbye Lenin*, *Amelia*, *Marsz pingwinów*, *Pianista*, *Życie na podłuchu* czy *Volver*.

Program MEDIA:

- co roku wspiera 300 europejskich projektów filmowych,
- wspiera połowę europejskich filmów trafiających do kin,

- co roku finansuje ponad 100 festiwali filmowych odbywających się w Europie,
- wspiera dystrybucję 9 na 10 filmów pełnometrażowych rozpowszechnianych poza krajem, w którym zostały wyprodukowane?

Na każde euro z budżetu programu MEDIA przypada około 6 euro prywatnych inwestycji w branży.

C. Możliwości skorzystania z funduszy UE przez partnerów społecznych, w tym ZZ

(Opracowane na podstawie referatu Eleny Jenaro na seminarium ETUCE w Burgas we wrześniu 2008r.)

W kontekście projektów przygotowywanych przez ZZ można rozważać następujące źródła finansowania:

- Europejski Fundusz Społeczny;
- Fundusz Programu Edukacja przez Całe Życie (LLP);
- Środki UE na dialog społeczny;
- Europa dla Obywateli;
- Lata europejskie

Jak wspomniano w części „B” opracowania głównym źródłem finansowania europejskiego jest Europejski Fundusz Społeczny (EFS), którego cele i funkcjonowanie są przedstawione w art.46-148 Traktatu Wspólnoty Europejskiej. EFS posiada budżet na lata 2007-2013 w wysokości 75 mld Euro negocjowany pomiędzy UE, państwami członkowskimi, Parlamentem Europejskim i Komisją. Budżet jest podzielony na różne krajowe i wspólnotowe kierunki budżetowe. Krajowe programy finansowane z EFS są współfinansowane i współzarządzane przez kraje członkowskie. Krajowi partnerzy społeczni mają bezpośredni dostęp do EFS poprzez art.5 tej regulacji prawnej, który przewiduje, że **Fundusz może być wykorzystywany w celu wsparcia „zasad partnerstwa” i wzmocnienia dialogu społecznego. Ten sam artykuł wymienia wsparcie działalności wspólnie podejmowanych przez partnerów społecznych. Tak więc krajowe nauczycielskie ZZ mogą się ubiegać o te fundusze w celu rozwoju swoich możliwości.** Można skorzystać także ze środków na program operacyjny „Edukacja-kapitał ludzki” (edukacja nauczycieli, zapobieganie opuszczaniu szkół, wyższe wskaźniki ukończenia szkoły średniej, jakość edukacji zawodowej, etc. (Informacja o tym programie operacyjnym znajduje się w rozdziale „D” niniejszego opracowania). Można się skontaktować w tym celu z władzami krajowymi odpowiedzialnymi za zarządzanie tym funduszem (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego lub Ministerstwo Edukacji lub Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej).

Drugim potencjalnym źródłem finansowania jest Program Edukacja przez Całe Życie (LLP). Jak wspomniano wyżej Budżet tego programu na lata 2007-2013 wynosi 7mld Euro. Jest on podzielony na cztery podprogramy dla różnych grup, do których są skierowane. Cele polityczne tego programu są określane co roku przez Komisję i Komitet LLP, z udziałem partnerów społecznych (ETUCE).

Partnerzy społeczni mają dostęp do podprogramów: Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundvig. Mogą składać wnioski o finansowanie projektów bilateralnych i wielostronnych w krajowej agencji odpowiedzialnej za te programy lub do Komisji Europejskiej, Zarząd Agencji Edukacja i Kultura

zależnie od procedury. Projekty powinny dotyczyć nauki języka, technik informatycznych lub rozpowszechniania i wykorzystywania wyników (innowacyjnych technik i praktyk pracy).

Finansowane są partnerstwa bilateralne i wielostronne, projekty wielostronne i sieci. Aby ubiegać się o finansowanie w projekcie muszą uczestniczyć minimum 3 kraje, w sieci minimum 10 państw. Programy te są finansowane przez Komisję w 75%, a pozostałą część kosztu projektu (25%) pokrywają instytucje w nim uczestniczące. Projekty trwają około 6 miesięcy. Budżet zawiera się w przedziale 150 - 200 tys Euro/rok.

Istnieje kierunek finansowania budżetowego poświęcony stosunkom przemysłowym i dialogowi społecznemu. Celem projektów wykorzystujących ten kierunek finansowania jest wzmocnienie europejskiego dialogu społecznego i poprawa wiedzy partnerów gospodarczych i społecznych na temat stosunków przemysłowych. Działania ETUCE w zakresie dialogu społecznego są współfinansowane przez Komisję z tego kierunku. Krajowi partnerzy społeczni także mogą skorzystać z tego kierunku finansowania pod warunkiem, że uzyska on wsparcie federacji krajowej.

Jest także linia budżetowa (kod.: 04.03.03.01) „Stosunki przemysłowe i dialog społeczny”. Dzieli się ona na dwa podprogramy:

I - Wsparcie dla europejskiego dialogu społecznego;

II - Doskonalenie wiedzy w dziedzinie stosunków przemysłowych.

Kwalifikującymi się wnioskodawcami są:

- partnerzy społeczni,
- organizacje związane ze stosunkami przemysłowymi,
- władze publiczne.

Na rok 2007 suma przydzielonych środków na zobowiązania wynosiła 12,78mln euro. Wyznaczono dwa terminy składania wniosków w 2007 r.:

Pierwszy termin - **1 marca 2007 r.** dla działań rozpoczynających się nie wcześniej niż **31 maja 2007 r. i drugi - 31 sierpnia 2007 r.** dla działań rozpoczynających się nie wcześniej niż **1 listopada 2007 r.** i nie później niż **22 grudnia 2007 r.** (Wydaje się, że terminy składania wniosków w roku 2008 są podobne, ale trzeba to sprawdzić).

Druga linia budżetowa (04.03.03.02) to działania informacyjne i szkoleniowe dla organizacji pracowniczych. Do otrzymania środków kwalifikują się organizacje partnerów społecznych reprezentujące pracowników na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym, które mają swoją siedzibę w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej. Kwota, której dotyczy niniejsze zaproszenie do składania wniosków wynosi 3, 6mln euro i powinna zostać wykorzystana jedynie na konkretne projekty w dziedzinie działań informacyjnych i szkoleniowych. Co najmniej dwie trzecie środków przeznaczonych jest na realizację projektów przedstawionych przez organizacje europejskie.

W 2007r. był tylko **jeden** termin składania wniosków: **30/04/2007 r.** dla działań rozpoczynających się nie wcześniej niż **30/06/2007 r.** i nie później niż **22/12/2007 r.** Dodatkowe informacje na temat kwalifikujących się działań i wnioskodawców, kwot współfinansowania oraz innych zasad można znaleźć w pełnym zbiorze wskazówek dla wnioskodawców na stronie internetowej pod adresem:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/tenders/tenders_en.cfm?id=1006

Maksymalny czas trwania projektu to 12 miesięcy. W ogólnym przypadku Komisja finansuje 80%, a wkład aplikujących musi wynosić 20% najlepiej w gotówce, możliwy jest także wkład w formie materialnej.

Istnieje także program „Europa dla obywateli”, który jest jednym z działań realizowanych przez instytucje w celu promowania i wzmocnienia aktywnego obywatelstwa europejskiego: wzajemnego zrozumienia, solidarności, i poczucia przynależności do Europy (wspólna historia, dziedzictwo). Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, w tym partnerzy społeczni, mogą przedstawiać projekty zawierające wymiar kulturowy wspólny dla różnych krajów w nim uczestniczących. ETUCE realizuje aktualnie projekt „Edukacja dla Europy Socjalnej”. Warto w tych sprawach, przed sporządzeniem projektu uprawnionego do finansowania przez Komisję, jako część europejskiego dialogu społecznego, skontaktować się z Eleną Jenaro w Sekretariacie ETUCE.

Kolejne projekty to Lata Europejskie

Rok 2008 został ogłoszony **Rokiem Dialogu Międzykulturowego**

D. Programy unijne realizowane w Polsce

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSRO)

Kraje Europejskie przygotowują Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia stanowiące podstawowy dokument przygotowywany, określający krajowe priorytety, na które będą przeznaczone unijne fundusze w okresie programowania 2007 – 2013. Zatwierdzenie NSRO przez KE stanowi wymóg prawny przyjęcia programów operacyjnych na lata 2007 – 2013.

W okresie programowania 2007 – 2013 Polska będzie największym beneficjentem unijnej polityki spójności. Spośród 347 mld euro przeznaczonych na ten cel, ponad 67 mld euro zostało przyznane Polsce. Łącznie ze współfinansowaniem krajowym, kwota ta wynosi 85,6 mld euro.

Innym ważnym dokumentem, zatwierdzonym przez Radę Ministrów jest Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Strategia Rozwoju Kraju nie jest dokumentem wymaganym przez Komisję Europejską.

Priorytetami strategicznymi zawartymi w SRK są:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.
3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.
4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.
5. Rozwój obszarów wiejskich.

6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Krajowe Programy operacyjne

1. Infrastruktura i Środowisko

W ramach programu realizowanych będzie 15 priorytetów:

1. Gospodarka wodno-ściekowa – 3 275,2 mln euro (w tym 2 783,9 mln euro z FS);
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – 1,430,3 mln euro (w tym 1,215,7 mln euro z FS);
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska – 655,0 mln euro (w tym 556,8 mln euro z FS);
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska – 667,0 mln euro (w tym 200,0 mln euro z EFRR);
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych – 105,6 mln euro (w tym 89,9 mln euro z EFRR);
6. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T – 10 548,3 mln euro (w tym 8 802,4 mln euro z FS);
7. Transport przyjazny środowisku – 12 062,0 mln euro (w tym 7 676,0 mln euro z FS);
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe – 3 465,3 mln euro (w tym 2 945,5 mln euro z EFRR);
9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna – 1 403,0 mln euro (w tym 748,0 mln euro z FS);
10. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii – 1 693,2 mln euro (w tym 974,3 mln euro z EFRR);
11. Kultura i dziedzictwo kulturowe – 576,4 mln euro (w tym 490,0 mln euro z EFRR);
12. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia – 411,8 mln euro (w tym 350,0 mln euro z EFRR);
13. Infrastruktura szkolnictwa wyższego – 588,2 mln euro (w tym 500,0 mln euro z EFRR);
14. Pomoc techniczna - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 220,9 mln euro (w tym 187,8 mln euro z EFRR);
15. Pomoc techniczna - Fundusz Spójności – 462,9 mln euro (w tym 393,5 mln euro z FS).

2. Innowacyjna Gospodarka

CELE I PRIORYTETY PROGRAMU

Głównym celem Programu jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw,
- Wzrost konkurencyjności polskiej nauki
- Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym
- Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym
- Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy

Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.

Instytucja zarządzająca programem:

Instytucją Zarządzającą (IZ) PO IG jest **Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR)**.

Oprócz IZ są również instytucje, które pośredniczą w realizacji Programu – tzw. Instytucje Pośredniczące:

- Ministerstwo Gospodarki (MG),
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW),
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA).

Instytucje te będą odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych priorytetów Programu.

CHARAKTERYSTYKA PRIORYTETÓW

Oś priorytetowa 1. - *Badania i rozwój nowoczesnych technologii*

Instytucją Pośredniczącą w realizacji tego priorytetu jest Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Celem osi priorytetowej 1 jest zwiększenie znaczenia sektora nauki w gospodarce poprzez realizację prac B+R w kierunkach uznanych za priorytetowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.

Beneficjenci:

- jednostki naukowe,
- sieci naukowe i konsorcja naukowo-przemysłowe, w tym Centra Doskonałości, Centra Zaawansowanych Technologii oraz podmioty zaangażowane w programie EIT +,
- jednostki organizacyjne, których przedmiotem działalności jest zarządzanie pracami B+R i ich organizowanie,
- polskie platformy technologiczne,
- przedsiębiorcy (zwłaszcza MSP),
- naukowcy (zwłaszcza młodzi) i zespoły naukowców,
- studenci,
- podmioty realizujące projekty foresight, m.in. jednostki naukowe, jednostki administracji publicznej,
- podmioty działające na rzecz nauki – podmioty wykonujące w sposób ciągły zadania służące rozwojowi, promocji i zastosowaniom praktycznym nauki, a także wspierające wzrost innowacyjności gospodarki, nie obejmujące prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, m.in. Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej,
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
- minister właściwy ds. nauki.

Typy projektów:

- identyfikacja kierunków badań naukowych i prac rozwojowych mających na celu zdynamizowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego dla poprawy jakości życia polskiego społeczeństwa oraz racjonalizacji wykorzystania środków finansowych na badania naukowe poprzez dofinansowanie projektów dotyczących:
 - o Narodowego Programu Foresight Polska 2020 i kolejnych,

- o przygotowywania strategii rozwoju poszczególnych dziedzin nauki, regionów i sektorów gospodarki,
 - o przygotowywania strategii dla działających w Polsce platform technologicznych poprzez zastosowanie wyników metody foresight,
- wsparcie realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa poprzez dofinansowanie strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych w obszarach tematycznych określonych w PO IG,
- realizacja programów ministra właściwego ds. nauki ukierunkowanych na zwiększenia zainteresowania podejmowaniem pracy naukowej przez studentów i doktorantów, obejmujących:
 - o projekty aplikacyjne realizowane przez studentów, absolwentów i doktorantów mające zastosowanie w gospodarce, o projekty, w których uczestniczą studenci, doktoranci i uczestnicy stażów podoktorskich, zgodne z priorytetami wskazanymi w PO IG, realizowane w najlepszych zespołach badawczych w Polsce,
 - o projekty realizowane w trakcie studiów doktoranckich w Polsce w ramach współpracy międzynarodowej jednostek naukowych,
- realizacja programu ministra właściwego ds. nauki w zakresie doskonalenia kompetencji pracowników naukowo-badawczych, obejmujące zatrudnianie wybitnych uczonych z zagranicy jako kierowników tworzących zespoły badawcze w polskich jednostkach naukowych,
- dofinansowanie projektów badawczych o charakterze aplikacyjnym, ukierunkowanych na bezpośrednie zastosowanie w praktyce na potrzeby branży/gałęzi gospodarki lub o szczególnym wymiarze społecznym (projekty rozwojowe),
- wsparcie ochrony własności przemysłowej tworzonej w ośrodkach badawczych mających siedzibę w Polsce w wyniku prac B+R,
- dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne (badania przemysłowe i prace rozwojowe) realizowanych przez przedsiębiorców, ich grupy lub inne podmioty posiadające zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce (projekty celowe).
- wsparcie na rzecz Europejskiego Instytutu Technologicznego (EIT+)

Oś priorytetowa 2. Infrastruktura sfery B+R

Instytucją Pośredniczącą w realizacji tego priorytetu jest Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Celem osi priorytetowej 2 jest wzrost konkurencyjności polskiej nauki dzięki konsolidacji oraz modernizacji infrastruktury naukowo-badawczej i informatycznej najlepszych jednostek naukowych działających w Polsce.

Beneficjenci:

- jednostki naukowe,
- sieci naukowe i konsorcja naukowo-przemysłowe, w tym Centra Zaawansowanych Technologii i Centra Doskonałości,
- uczelnie,

- jednostki organizacyjne, których przedmiotem działalności jest zarządzanie pracami B+R i ich organizowanie,
- jednostki wiodące MAN,
- Centra Komputerów Dużej Mocy,
- Podmioty zaangażowane w programie EIT+.

Typy projektów:

- rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym, w tym działających na bazie konsorcjów naukowo-przemysłowych oraz regionalnych konsorcjów naukowo-przemysłowych, poprzez dofinansowanie rozwoju ich infrastruktury badawczej, m.in. w Centrach Zaawansowanych Technologii oraz laboratoriach świadczących specjalistyczne usługi dla przedsiębiorców a także w ramach EIT+,
- rozwój infrastruktury w specjalistycznych laboratoriach, w tym działających na bazie sieci naukowych, m.in. Centów Doskonałości,
- wsparcie projektów realizowanych w zakresie Polskiej Mapy Drogowej w dziedzinie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej (budowa dużych urządzeń badawczych – budowle i aparatura),
- projekty w zakresie inwestycji polegających na tworzeniu nowej wspólnej infrastruktury naukowo-badawczej oraz przeniesieniu infrastruktury naukowo-badawczej mającej na celu utworzenie nowego centrum naukowo-badawczego,
- projekty polegające na utrzymaniu i rozwoju nowoczesnej infrastruktury informatycznej nauki poprzez dofinansowanie inwestycji sieciowych, sprzętowych o znaczeniu ogólnokrajowym, uwzględniając ich kluczowe znaczenie dla środowiska,
- utrzymanie ciągłości powszechnego dostępu środowiska naukowego do zasobów cyfrowych,
- projekty w zakresie rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej dotyczące tworzenia i prowadzenia baz danych zawierających informacje o wynikach i warunkach dostępu do wyników projektów badawczych oraz tworzenia i udostępniania baz danych publikacji naukowych,
- projekty w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych, dla środowiska naukowego.

Oś priorytetowa 3. *Kapitał dla innowacji*

Instytucją Pośredniczącą w realizacji tego priorytetu jest Ministerstwo Gospodarki.

Celem osi priorytetowej 3 jest zwiększenie liczby przedsiębiorstw działających na bazie innowacyjnych rozwiązań oraz zwiększenie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania przedsiębiorstw innowacyjnych.

Beneficjenci:

- MSP,
- Krajowy Fundusz Kapitałowy oraz fundusze kapitałowe,
- instytucje otoczenia biznesu wspierające powstawanie nowych firm innowacyjnych, w tym np. centra transferu technologii i innowacji, akceleratorzy technologii, inkubatory, parki naukowo-technologiczne, organizacje zrzeszające potencjalnych inwestorów (np. aniołów biznesu),
- organizacje przedsiębiorców i pracodawców.

Typy projektów:

- inicjowanie działalności innowacyjnej poprzez identyfikowanie, weryfikację innowacyjnych pomysłów o dużym potencjale rynkowym, wsparcie tworzenia na ich bazie przedsiębiorstw z sektora MSP,
- wsparcie MSP na początkowych etapach wzrostu, których przedsięwzięcia oparte są na innowacyjnych rozwiązaniach, poprzez zasilenie funduszy kapitałowych,
- aktywizacja rynku inwestorów prywatnych poprzez tworzenie dogodnych warunków inicjowania współpracy inwestorów prywatnych z przedsiębiorcami MSP poszukującymi środków finansowych na realizację innowacyjnych przedsięwzięć.

W ramach 3. osi priorytetowej możliwe też będzie dofinansowanie projektów pilotażowych, mających na celu testowanie nowych rodzajów projektów lub sposobów podejścia i identyfikacji takich, które z powodzeniem mogą być wprowadzone na szerszą skalę w kolejnych latach realizacji PO IG lub w programach operacyjnych w kolejnych perspektywach finansowych.

Oś priorytetowa 4. *Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia*

Instytucją Pośredniczącą w realizacji tego priorytetu jest Ministerstwo Gospodarki.

Celem osi priorytetowej 4 jest podniesienie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez stymulowanie wykorzystania nowoczesnych rozwiązań w przedsiębiorstwach.

Beneficjenci:

- przedsiębiorcy.

Typy projektów:

- wdrożenia wyników prac B+R będących efektem realizacji prac B+R dofinansowanych w ramach 1. osi priorytetowej (w ramach jednego, kompleksowego projektu obejmującego prowadzenie prac B+R i wdrożenie ich wyników, pod warunkiem spełnienia kryterium zasadności ekonomicznej dla wdrożenia uzyskanych wyników),
- wdrożenia wyników prac B+R będących wynikiem programu Inicjatywa Technologiczna,
- wdrożenia przez MSP własnych lub nabytych nowych technologii oraz uruchomienie produkcji nowych wyrobów lub ulepszenie wyrobów produkowanych w oparciu o tę technologię poprzez dofinansowanie MSP z Funduszu Kredytu Technologicznego z możliwością umorzenia części przyznanego kredytu,
- doradztwo i inwestycje niezbędne do rozwoju działalności B+R prowadzonej przez przedsiębiorców, w tym prowadzące do uzyskania przez przedsiębiorcę statusu centrum badawczo-rozwojowego,
- szkolenia, doradztwo i inwestycje przedsiębiorstw niezbędne do opracowania i wdrożenia wzorów użytkowych i przemysłowych,
- nowe inwestycje obejmujące zastosowanie nowych, wysoko innowacyjnych rozwiązań w szczególności technologicznych w produkcji i usługach, w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko,

- nowe inwestycje przedsiębiorstw z sektora produkcyjnego, obejmujące zastosowanie innowacyjnych rozwiązań o dużym znaczeniu dla gospodarki z uwagi na wielkość inwestycji i liczbę nowotworzonych miejsc pracy związanych z tymi inwestycjami – preferowane będą rozwiązania innowacyjne w skali światowej oraz obejmujące komponent B+R,
- nowe inwestycje prowadzące do utworzenia dużej liczby miejsc pracy w przedsiębiorstwach z sektora nowoczesnych usług,
- nowe inwestycje związane z rozpoczęciem przez przedsiębiorców działalności B+R.

W ramach 4. osi priorytetowej możliwe też będzie dofinansowanie projektów pilotażowych, mających na celu testowanie nowych rodzajów projektów lub sposobów podejścia i identyfikacji takich, które z powodzeniem mogą być wprowadzone na szerszą skalę w kolejnych latach realizacji PO IG lub w programach operacyjnych w kolejnych perspektywach finansowych.

Oś priorytetowa 5. *Dyfuzja Innowacji*

Instytucją Pośredniczącą w realizacji tego priorytetu jest Ministerstwo Gospodarki.

Celem osi priorytetowej 5 jest zapewnienie przedsiębiorcom wysokiej jakości usług i infrastruktury służących wzmocnieniu oraz wykorzystaniu ich potencjału innowacyjnego, a także wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw poprzez rozwój powiązań kooperacyjnych.

Beneficjenci:

- grupy przedsiębiorców, w tym: klastry, łańcuchy produkcyjne MSP i dużych przedsiębiorców, sieci technologiczne (MSP i jednostki naukowe) reprezentowane przez podmioty posiadające zdolność do występowania w ich imieniu; platformy technologiczne,
- instytucje otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym, sieci instytucji otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym,
- specjalistyczne ośrodki innowacyjności (podmioty zarządzające parkami technologicznymi, inkubatorami technologii, centrami zaawansowanych technologii, centrami produktywności oraz innymi ośrodkami specjalistycznych usług dla przedsiębiorców),
- przedsiębiorcy.

Typy projektów:

- inwestycje i doradztwo i szkolenia związane z rozwojem powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym klastrów,
- kompleksowe wsparcie ośrodków innowacyjności, m. in. parków naukowo-technologicznych, inkubatorów technologicznych, centrów transferu technologii, zlokalizowanych na obszarach o największym potencjale rozwojowym,
- wsparcie budowy i rozwoju sieci otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oraz instytucji otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym świadczących usługi w zakresie działalności innowacyjnej przedsiębiorców,
- wsparcie wykorzystania praw własności przemysłowej oraz praw autorskich i pokrewnych przez przedsiębiorców,
- promocja i informacja w zakresie własności przemysłowej i wzornictwa przemysłowego.

W ramach 5. osi priorytetowej możliwe też będzie dofinansowanie projektów pilotażowych, mających na celu testowanie nowych rodzajów projektów lub sposobów podejścia i identyfikacji takich, które z powodzeniem mogą być wprowadzone na szerszą skalę w kolejnych latach realizacji PO IG lub w programach operacyjnych w kolejnych perspektywach finansowych.

Oś priorytetowa 6. *Polska gospodarka na rynku międzynarodowym*

Instytucją Pośredniczącą w realizacji tego priorytetu jest Ministerstwo Gospodarki.

Celem osi priorytetowej 6 jest poprawa wizerunku Polski jako atrakcyjnego partnera gospodarczego, miejsca nawiązywania wartościowych kontaktów handlowych, lokowania inwestycji, prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju usług turystycznych.

Beneficjenci:

- instytucje otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym wspierające promocję gospodarczą i turystyczną Polski,
- instytucje otoczenia biznesu działające w branży turystycznej,
- instytucje publiczne, w tym państwowe osoby prawne,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorcy.

Typy projektów:

- kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorców MSP zainteresowanych nawiązaniem kontaktów handlowych z partnerami zagranicznymi obejmujące w szczególności doradztwo i szkolenia w zakresie promocji sprzedaży za granicą JRE i promocji eksportu, badania rynków zagranicznych, udziału w imprezach targowo-wystawienniczych (wsparcie to nie obejmuje pomocy publicznej na działalność związaną z wywozem produktów),
- rozwój sieci centrów obsługi inwestorów,
- przygotowanie dużych terenów inwestycyjnych, w zakresie prac studyjno-koncepcyjnych, umożliwiających realizację inwestycji m.in. typu brownfield, greyfield oraz greenfield,
- przedsięwzięcia niezbędne z punktu widzenia promocji turystycznych walorów Polski, w tym tworzenie nowych, innowacyjnych typów produktów i usług turystycznych, tworzenie systemu informacji turystycznej,
- inwestycje w zakresie produktów turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym inwestycje przyczyniające się do poprawy jakości usług turystycznych,
- budowa i rozwój internetowego systemu obsługi przedsiębiorców poszukujących partnerów handlowych oraz możliwości podjęcia inwestycji na terenie Polski.

Oś priorytetowa 7. *Spółeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji*

Instytucją Pośredniczącą w realizacji tego priorytetu jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Celem osi priorytetowej 7 jest poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej po-

przez zwiększenie dostępności zasobów informacyjnych administracji publicznej oraz usług publicznych w formie cyfrowej dla obywateli i przedsiębiorców.

Beneficjenci:

- jednostki administracji rządowej oraz jednostki im podległe,
- instytucje prowadzące państwowe ewidencje i rejestry na podstawie ustaw.

Typy projektów:

- budowa współpracujących elektronicznych platform usług publicznych, na których dostępne będą eUsługi dla obywateli i przedsiębiorstw m.in.: zabezpieczenie społeczne, podatki, zamówienia publiczne, rejestracja działalności gospodarczej, rejestry sądowe, ochrona zdrowia, ochrona środowiska,
- przebudowa i dostosowanie rejestrów państwowych, zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej do współdziałania, w celu ich usprawnienia, integracji i umożliwienia świadczenia usług drogą elektroniczną, zapewnienie zintegrowanej infrastruktury teleinformatycznej administracji publicznej dla jednostek administracji centralnej i jednostek samorządu terytorialnego,
- rozwój systemów informacji publicznej (w tym informacji prawnej),
- projekt systemowy mający na celu zapewnienie synergii działań w zakresie eAdministracji prowadzonych na szczeblu centralnym i regionalnym.

Oś priorytetowa 8. *Spółeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki*

Instytucją Pośredniczącą w realizacji tego priorytetu jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Celem osi priorytetowej 8 jest stymulowanie rozwoju gospodarki elektronicznej poprzez wspieranie tworzenia nowych, innowacyjnych eUsług, innowacyjnych rozwiązań elektronicznego biznesu oraz zmniejszanie technologicznych, ekonomicznych i mentalnych barier wykorzystywania eUsług w społeczeństwie.

Beneficjenci:

- mikro, mali i średni przedsiębiorcy, w tym mikro- i mali przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą nie dłużej niż 1 rok,
- jednostki samorządu terytorialnego, konsorcja jednostek samorządu terytorialnego, konsorcja jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi – na prowadzenie projektów mających na celu dostarczenie dostępu do Internetu szerokopasmowego obywatelom szczególnie zagrożonym wykluczeniem cyfrowym.

Typy projektów:

- wsparcie dla nowo tworzonych mikro- i małych i średnich przedsiębiorstw świadczących eUsługi,
- wspieranie eUsług między przedsiębiorstwami (B2B),
- wspieranie działań z zakresu e-Integracji poprzez wspieranie dostępu obywateli do szerokopasmowego Internetu,

- wsparcie dostarczania dostępu do Internetu szerokopasmowego na etapie tzw. „ostatniej mili” przez MSP.

Oś priorytetowa 9. *Pomoc techniczna*

Celem osi priorytetowej 9 jest wsparcie dla procesu zarządzania, wdrażania i monitorowania PO IG oraz efektywnego, zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi, wykorzystania finansowego wkładu UE oraz środków krajowych.

Beneficjenci:

Instytucje zaangażowane bezpośrednio w zarządzanie oraz wdrażanie PO IG.

Typy projektów:

- wsparcie zatrudnienia w instytucjach odpowiedzialnych za zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, audyt i kontrolę. Finansowanie kosztów zatrudnienia w instytucjach odpowiedzialnych za realizację działań PO IG będzie udzielane w ramach komponentu pomocy technicznej PO IG, natomiast finansowanie kosztów zatrudnienia w IZ oraz w instytucjach pełniących funkcję IP będących jednocześnie organami administracji rządowej, będzie udzielane w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, audyt i kontrolę oraz promocję,
- koszty zarządzania i wdrażania PO IG, w szczególności:

I. kosztów naboru i selekcji projektów,

II. kontroli,

III. oceny,

IV. organizacji spotkań, komitetów, grup zespołów,

V. przygotowania analiz, badań, ocen, sprawozdań,

VI. finansowanie pomocy ekspertów zewnętrznych,

VII. gromadzenia, przetworzenia i analizowania danych,

VIII. przygotowania dokumentacji dla kluczowych i dużych projektów, tzw. project pipe

line.

- finansowanie kosztów procesu ewaluacji PO IG,
- finansowanie kosztów organizacyjnych i administracyjnych związanych z realizacją celów PO IG,
- zakup sprzętu, oprogramowania i wyposażenia służącego realizacji celów PO IG,
- finansowanie kosztów programowania przyszłych interwencji strukturalnych,
- finansowanie działań z zakresu komunikacji i promocji oraz działań szkoleniowych wspomagających system wdrażania i zarządzania PO IG,
- finansowanie działań służących zakończeniu wdrażania Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006,
- finansowanie kosztów archiwizacji dokumentów,

- finansowanie kosztów wynajmu, przygotowania, modernizacji i adaptacji pomieszczeń na potrzeby zarządzania i wdrażania PO IG.

FINANSOWANIE

Na realizację Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013 zostanie przeznaczonych ponad 9,7 mld euro. Ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 8,3 mld euro (cała kwota pochodzi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

KONSULTACJE SPOŁECZNE

W konsultacjach brali udział partnerzy społeczno-gospodarczy, a także potencjalni beneficjenci programu - czyli przedsiębiorcy i przedstawiciele organizacji przedsiębiorców. Odebyły się 4 konferencje konsultacyjne. Na ich podstawie, a także na podstawie ewaluacji ex-ante projektu POIG i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokonano zmian w projekcie przyjętym kierunkowo przez RM 1 sierpnia br., m.in.:

- zwiększenie alokacji z 8,2 mld euro do 9,7 mld euro
- dodano szósty cel szczegółowy programu, który odnosi się do społeczeństwa informacyjnego i wzrostu wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce
- zwiększono alokację na priorytet VII z 700 mln euro aż do 1,9 mld euro, zmieniono też jego nazwę
- rozszerzono zakres wsparcia o instrumenty na rzecz przedsiębiorców, m.in.:
 - o wsparcie wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w przedsiębiorstwach
 - o wsparcie usług elektronicznych między przedsiębiorcami
 - o wsparcie działalności przedsiębiorstw, w tym nowo powstających, nastawionych na tworzenie i oferowanie usług elektronicznych
 - o wsparcie działalności obywateli (m.in. wsparcie w zakresie dostępu do szerokopasmowego Internetu)
 - o przesunięto środki wewnątrz programu na wsparcie priorytetu IV (postulowane przez przedsiębiorców)

3. Kapitał Ludzki

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych do których należą:

- Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo
- Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego
- Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce
- Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy
- Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa
- Wzrost spójności terytorialnej.

JAK PROGRAM BĘDZIE WDRAŻANY

Program składa się z 10 Priorytetów, realizowanych zarówno na poziomie centralnym jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego środki zostaną przeznaczone przede wszystkim na wsparcie efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego zostaną w głównej mierze przeznaczone na wsparcie dla osób i grup społecznych.

JAK PROGRAM BĘDZIE FINANSOWANY

Program Operacyjny Kapitał Ludzki finansowany będzie w 85 proc. ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz w 15 proc. ze środków krajowych. Całość kwoty, jaką przewidziano na realizację Programu, wynosi prawie 11,5 mld euro, w tym wkład finansowy Europejskiego Funduszu Społecznego to ponad 9,7 mld euro a pozostałą część stanowią środki krajowe.

4. Rozwój Polski Wschodniej

2 października 2007 r. komisarz ds. polityki regionalnej Danuta Hübner podpisała decyzję Komisji Europejskiej przyjmującą do realizacji Program Rozwój Polski Wschodniej. Program ten stanowi dodatkowy element wsparcia z funduszy strukturalnych, który wzmocni działanie innych programów na obszarze pięciu następujących województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego oraz świętokrzyskiego.

CELE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest: „przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju”.

Cel główny Programu osiągnąć będzie przez realizację celów szczegółowych, którymi są:

- Stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy.
- Zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego w Polsce Wschodniej.
- Rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich.
- Poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej.
- Zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu.
- Optymalizacja procesu wdrażania PO Rozwój Polski Wschodniej.

W ramach PO RPW będą realizowane projekty o kluczowym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego pięciu województw Polski Wschodniej. Finansowane będą przede wszystkim inwestycje w zakresie infrastruktury wspierającej działalność naukową i badawczą oraz zakładające modernizację miejskich lub regionalnych systemów komunikacyjnych, a także realizowane będą przedsięwzięcia zwiększające atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną tego obszaru.

OBSZARY WSPARCIA W RAMACH PROGRAMU

Oś priorytetowa I: Nowoczesna gospodarka

- I.1. Infrastruktura uczelni
- I.2. Wsparcie powstawania i dokapitalizowanie instrumentów inżynierii finansowej
- I.3. Wspieranie innowacji
- I.4. Promocja i współpraca

Oś priorytetowa II: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

- II.1. Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej

Oś priorytetowa III: Wojewódzkie ośrodki wzrostu

- III.1. Systemy miejskiego transportu zbiorowego
- III.2. Infrastruktura turystyki kongresowej i targowej

Oś priorytetowa IV: Infrastruktura transportowa

- IV.1 Infrastruktura drogowa

Oś priorytetowa V: Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne

- V.1. Promowanie zrównoważonego rozwoju turystyki
- V.2. Trasy rowerowe

Oś priorytetowa VI: Pomoc techniczna

- VI.1. Wsparcie procesu wdrażania oraz promocja Programu

KTO MOŻE UZYSKAĆ DOTACJE

W ramach Programu Rozwój Polski Wschodniej projekty realizować będą:

- szkoły wyższe;
- jednostki samorządu terytorialnego oraz związki i stowarzyszenia z ich udziałem;
- jednostki naukowe, w tym podstawowe jednostki organizacyjne szkół wyższych;
- jednostki badawczo-rozwojowe, w tym jednostki Polskiej Akademii Nauk;
- przedsiębiorcy;
- organizacje pozarządowe;
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;
- instytucje ważne dla regionów z punktu widzenia rozwoju regionalnego, w tym:
 - o urzędy statystyczne, biura planowania przestrzennego;
 - o organizacje turystyczne;
 - o instytucje otoczenia biznesu i innowacji (agencje i fundacje rozwoju regionalnego i lokalnego, kluby biznesu, centra obsługi inwestorów, izby gospodarcze, centra transferu technologii, parki technologiczne, parki przemysłowe; inkubatory przedsiębiorczości);
- Instytucja Zarządzająca Programem oraz Instytucja Pośrednicząca i inne instytucje wyznaczone do wdrażania Programu;
- organy administracji rządowej.

5. Pomoc Techniczna

Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013 jest pierwszym polskim programem operacyjnym na lata 2007-2013 zatwierdzonym przez Komisję Europejską. Program stanowi jeden z elementów systemu realizacyjnego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013.

W ramach tego systemu realizacji przewidziano komponenty pomocy technicznej we wszystkich programach operacyjnych zorientowane na wsparcie wdrażania poszczególnych programów.

Ponadto realizowany będzie horyzontalny POPT 2007-2013, którego celem jest wsparcie tych procesów oraz instytucji wchodzących w system realizacji NSRO, których wsparcie na poziomie poszczególnych programów operacyjnych albo nie może być realizowane, albo jego realizacja byłaby niezasadna.

POPT 2007-2013 obejmuje swoim zakresem wsparcie wszystkich horyzontalnych działań i procesów z zakresu przygotowania, zarządzania, wdrażania, monitorowania, oceny i kontroli realizacji NSRO, a także z zakresu wsparcia przygotowania projektów oraz rozpowszechniania informacji i promocji operacji funduszy strukturalnych w Polsce.

Celem nadrzędnym Programu jest zapewnienie sprawnego i efektywnego przebiegu realizacji NSRO. Zostanie on osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych, mających za zadanie możliwie skuteczną neutralizację słabych stron i zagrożeń, przy jednoczesnym jak najefektywniejszym wykorzystaniu mocnych stron oraz istniejących szans.

Cele szczegółowe POPT 2007-2013:

1. Zapewnienie sprawnej realizacji NSRO oraz wsparcie przygotowania przyszłych interwencji funduszy strukturalnych
2. Skuteczne rozpowszechnianie informacji i promocja NSRO oraz zapewnienie odpowiedniego przepływu i wymiany informacji pomiędzy uczestnikami procesu realizacji NSRO

Podział środków finansowych

Podział środków w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na poszczególne priorytety przedstawia się następująco:

Priorytet	Wkład wspólnotowy (EUR)	Wkład krajowy (EUR)	Ogółem (EUR)
1. Wsparcie zasobów ludzkich	357 000 000	63 000 000	420 000 000
2. Wsparcie informatyczne realizacji NSRO	18 700 000	3 300 000	22 000 000
3. Wsparcie realizacji operacji funduszy strukturalnych	74 800 000	13 200 000	88 000 000
4. Komunikacja i promocja	66 200 000	11 682 353	77 882 353
Ogółem PO PT	516 700 000	91 182 353	607 882 353

6. Europejska Współpraca Terytorialna

W latach 2007-2013 współpraca w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym będzie realizowana w ramach odrębnego celu polityki spójności Unii Europejskiej –Cel Europejska Współpraca Terytorialna (EWT).

Wyodrębnienie współpracy terytorialnej jako osobnego celu polityki spójności potwierdza duże znaczenie wspólnych przedsięwzięć podejmowanych przez partnerów unijnych. O rosnącym znaczeniu tego typu współpracy świadczy również zwiększenie wysokości środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W latach 2007-2013 na rozwój współpracy terytorialnej z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych zostanie łącznie **7,75 mld euro**. Polska alokacja na realizację programów w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej wyniesie **557,8 mln euro**. Dodatkowe **173,3 mln euro** zostanie przeznaczonych przez Polskę na współpracę transgraniczną z państwami nie należącymi do Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (EISP).

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (European Territorial Cooperation) oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (European Neighbourhood and Partnership Instrument) zastąpią przedsięwzięcia realizowane w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III 2004-2006.

Komponentom INTERREG-u III będą odpowiadały trzy typy programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej:

- [programy współpracy transgranicznej](#) zastąpią INTERREG III A,
- [programy współpracy transnarodowej](#) zastąpią INTERREG III B,

- [programy współpracy międzyregionalnej](#) (INTERREG IV C) zastąpią INTERREG III C.

Programy operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej w ramach poszczególnych komponentów będą wdrażane zgodnie z jednolitymi zasadami, wynikającymi z doświadczeń zdobytych w trakcie realizacji programów Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III. Wprowadzenie jednolitych zasad wdrażania przyczyni się do ułatwienia zarządzania samymi programami oraz wspólnymi, międzynarodowymi projektami finansowanymi ze środków EFRR w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna.

Zasady te będą polegały głównie na:

- utworzeniu wspólnych Instytucji Zarządzających, Certyfikujących i Audytowych,
- obowiązkowym udziale w projekcie co najmniej dwóch partnerów z różnych krajów,
- stosowaniu „zasady partnera wiodącego” w realizacji projektów,
- utworzeniu wspólnego budżetu i jednego konta bankowego dla programu,
- utworzeniu międzynarodowych Wspólnych Sekretariatów Technicznych wspierających Instytucje Zarządzające we wdrażaniu programów.

7. Regionalne Programy Operacyjne

8. Projekty kluczowe

Instytucje zarządzające krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi przewidzianymi do realizacji w latach 2007-2013 (z wyłączeniem PO Kapitał Ludzki, PO Pomoc Techniczna oraz PO Europejskiej Współpracy Terytorialnej), zostały zobowiązane przez Ministra Rozwoju Regionalnego do sporządzenia wykazów indywidualnych projektów kluczowych, będących dodatkowymi, krajowymi dokumentami informującymi o najważniejszych inwestycjach planowanych do realizacji w ramach tych programów.

Indywidualne projekty kluczowe stanowią przedsięwzięcia inwestycyjne o strategicznym znaczeniu dla realizacji programu operacyjnego, których wdrożenie jest niezwykle istotne z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.

Umieszczenie inwestycji w wykazie indywidualnych projektów kluczowych, stanowi alternatywny dla konkursu sposób wyboru projektów do wsparcia w ramach programu operacyjnego, przewidziany w art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Wpisanie inwestycji do wykazu indywidualnych projektów kluczowych, w tym dużych jest warunkową deklaracją jego realizacji i związane jest z zarezerwowaniem środków w ramach budżetu programu na realizację projektu. Projekty te nie będą zatem podlegały późniejszej procedurze konkursowej i nie będą konkurowały o środki z pozostałymi projektami. Nie oznacza to jednak, iż projekt znajdujący się w wykazie uzyskuje dofinansowanie automatycznie. Uzyskanie dofinansowania jest uzależnione od spełnienia przez projekt wymogów formalnych i merytorycznych dotyczących przygotowania odpowiedniej dokumentacji i gotowości do wdrożenia, zgodnych z kryteriami zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący oraz akceptacji wniosku o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami przez instytucję zarządzającą lub decyzji Komisji Europejskiej w przypadku projektów dużych w rozumieniu art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

Propozycję inwestycji do umieszczenia w indykatorywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych przedkłada instytucja zarządzająca lub instytucja pośrednicząca uczestnicząca we wdrażaniu programu operacyjnego w danym obszarze, która zgłasza projekt do instytucji zarządzającej. Następnie w przypadku programów krajowych zgodnie art. 28 ust. 1a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego ogłasza listę projektów indywidualnych w formie ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski.

Na listach podstawowych kluczowych inwestycji, mających strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, znalazło się **541 projektów**. Ich ogólna wartość wynosi **42 555,32 mln euro**, z czego z funduszy unijnych pochodzić będzie **27 413,91 mln euro**.

Listy rezerwowe obejmują natomiast **312 projektów** o łącznej wartości **16 050,48 mln euro** i dofinansowaniu z UE w wysokości **9 926,99 mln euro***.

Podane kwoty mają one charakter indykacyjny i mogą ulec zmianie na etapie zawierania umów o dofinansowanie projektów.

Program operacyjny	Liczba projektów		Orientacyjny koszt całkowity (mln euro)		Szacunkowa kwota dofinansowania (mln euro)	
	Lista podstawowa	Lista rezerwowa	Lista podstawowa	Lista rezerwowa	Lista podstawowa	Lista rezerwowa
PO IS	318	273	36 974,90	15 400,61	22 865,94	9 604,71
PO IG	116	29	3 043,05	387,80	2 548,27	322,28
PO RPW	107	10	2 537,37	262,07	1 999,70	-
Razem	541	312	42 555,32	16 050,48	27 413,91	9 926,99

9. Linia demarkacyjna - podział obszarów wsparcia

W ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, finansowanych z poszczególnych funduszy UE (EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFR) występują wspólne obszary interwencji obejmujące infrastrukturę transportową, społeczną, ochrony środowiska, energetyczną, sferę przedsiębiorczości, B+R, innowacje, społeczeństwo informacyjne, czy też rozwój zasobów ludzkich. Prawo wspólnotowe zakazuje wielokrotnego finansowania tego samego typu operacji (typów projektów) z różnych funduszy UE. Na państwach członkowskich ciąży obowiązek zastosowania, na poziomie krajowym, takich rozwiązań, które wyraźnie określą zakres interwencji poszczególnych funduszy.

Tzw. **linia demarkacyjna** to zestaw kryteriów wskazujących dla określonych typów projektów miejsce (program operacyjny) ich realizacji, w celu uniemożliwienia wielokrotnego finansowania ze środków różnych funduszy UE. Dokument stanowi tabelaryczne zestawienie zidentyfikowanych na etapie programowania wspólnych obszarów interwencji funduszy UE. Poprzez zawarte w nim kryteria demarkacyjne, rozdziela interwencje pomiędzy programami operacyjnymi. Kryteria odnoszą się do zasięgu terytorialnego/ charakteru projektów, wartości (kosztów kwalifikowanych) projektów, rodzaju beneficjenta.

Zapewnieniu stosowania linii demarkacyjnej (przestrzegania zapisanych w niej kryteriów demarkacji) służyć będą następujące narzędzia/ instrumenty koordynacji:

- Komitet Koordynacyjny Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodową Strategię Spójności) – składający się m.in. z przedstawicieli IZ programami operacyjnymi Polityki Spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa
- Komitety Monitorujące Programy Operacyjne/Regionalne Programy Operacyjne oraz Podkomitety Monitorujące Program Operacyjny Kapitał Ludzki – w skład których włączeni będą także przedstawiciele innych IZ PO/RPO
- Kontrole krzyżowe projektów – w ramach Komitetu Koordynacyjnego NSRO zostanie powołana grupa robocza, złożona z przedstawicieli wszystkich instytucji zarządzających programami finansowanymi ze środków EFRR, EFS, EFRROW i EFR. Zadaniem jej będzie opracowanie propozycji mechanizmów kontroli krzyżowej dla inwestycji wspieranych w ramach poszczególnych programów (np. odpowied-

nie pytania we wnioskach o dofinansowanie, kontrole na próbie projektów, wspólny dostęp do baz danych)

- Oświadczenia beneficjentów o niefinansowaniu składanych projektów z innych źródeł UE

Ponadto, koncentracja instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO, komponentu regionalnego PO KL, EWT oraz niektórych działań PROW w urzędzie marszałkowskim, sprzyjać będzie zapobieganiu podwójnemu finansowaniu oraz optymalizacji wdrażania wszystkich programów.

Prace nad przygotowaniem linii demarkacyjnej toczyły się równolegle z pracami związanymi z programowaniem wsparcia w ramach programów operacyjnych na lata 2007-2013. Uczestniczyli w nich przedstawiciele instytucji zarządzających programami operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej. Brane pod uwagę były sugestie i wnioski zgłaszane przez zainteresowane strony, w tym instytucje pośredniczące I i II stopnia, środowiska naukowe, branżowe i innych partnerów społecznych i gospodarczych.

18 grudnia 2007 r. odbyło się II posiedzenie Komitetu Koordynacyjnego NSRO na lata 2007-2013, podczas którego linia demarkacyjna została zatwierdzona. Przyjęta przez Komitet linia stanowi dokument wiążący dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych (instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, instytucje pośredniczące II stopnia). Wszelkie zmiany kryteriów demarkacji wymagać będą decyzji podjętej przez Komitet Koordynacyjny NSRO.

Linia demarkacyjna nie stanowi katalogu wszystkich interwencji funduszy UE, a tylko wskazuje te obszary (działania), w których zaistniała potrzeba rozgraniczenia wsparcia, w celu uniknięcia wielokrotnego finansowania tego samego typu projektów. Informacja o wsparciu określonych typów interwencji zawarta jest w programach operacyjnych oraz dokumentach ich uszczegóławiających (np. szczegółowe opisy priorytetów). Linia demarkacyjna stanowi natomiast ich uzupełnienie, identyfikując szczegółowe kryteria wskazujące miejsce realizacji projektów w danym PO/RPO.

Przygotował

Ryszard Mosakowski

.....